

Ruben Willaert
restauratie & archeologie

Jan Mommaertslaan 14-29

Machelen, Vlaams-Brabant

2023I181

ARCHEOLOGIENOTA

PROGRAMMA VAN MAATREGELEN

RUBEN WILLAERT NV

8200 SINT-MICHIELS-BRUGGE

TEN BRIELE 14 | BUS 15

AUTEUR:

Wouter Van Goidsenhoven

© Ruben Willaert NV, Sint-Michiels-Brugge, 2024

Niets uit deze uitgave mag vermenigvuldigd en/of openbaar gemaakt worden door middel van druk, fotokopie of welke wijze dan ook zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van Ruben Willaert NV. Ruben Willaert NV aanvaardt geen aansprakelijkheid voor eventuele schade voortvloeiend uit de toepassing van de adviezen of het gebruik van de resultaten van dit onderzoek.

INHOUDSTAFEL

INHOUDSTAFEL	1
INLEIDING	2
1. PROGRAMMA VAN MAATREGELEN	3
1.1 Administratieve gegevens	3
1.2 Synthese	5
1.3 Gemotiveerd advies	6
1.4 Conclusie	6
BIBLIOGRAFIE	7
BIJLAGE	8

INLEIDING

De initiatiefnemer plant de realisatie van een nieuw bedrijfsgebouw in Diegem, deelgemeente van Machelen in de provincie Vlaams-Brabant. De totale oppervlakte van het projectgebied bedraagt 15 165 m².

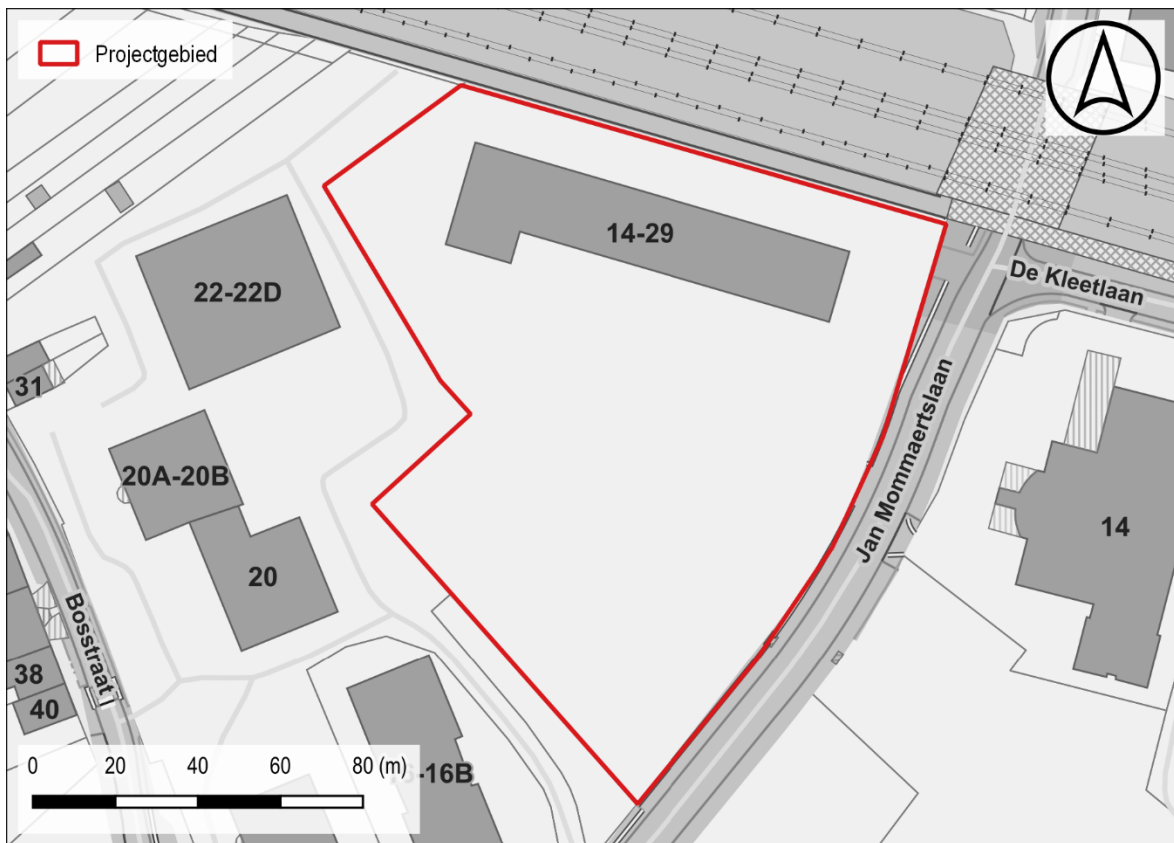
Het projectgebied situeert zich volgens het gewestplan in een zone bestemd als industriegebied. Het plangebied situeert zich noch binnen een vastgestelde archeologische zone, noch binnen een archeologische site, noch binnen een gebied waar geen archeologie te verwachten valt. Deze archeologienota wordt opgemaakt omdat de gecombineerde oppervlakte van de geplande bodemingrepen meer dan 5000 m² bedraagt.

RUBEN WILLAERT NV is aangesteld om deze archeologienota in de eerste plaats door middel van een bureau studie op te maken met het oog op een advies naar uitgesteld vooronderzoek, werfbegeleiding, of vrijgave van het terrein.

1. PROGRAMMA VAN MAATREGELEN

1.1 Administratieve gegevens

PROJECTCODE	2023I181	
ERKENNINGSNUMMER	OE/ERK/ARCHEOLOOG/2015/0069	
<i>BOUNDING GEOMETRY</i>	X ₁ : 155238	Y ₁ : 175315
	X ₂ : 155522	Y ₂ : 175518
KADASTER	Machelen, Afdeling 2 (Diegem), Sectie B, nr. 221I9	
GEOGRAFISCHE INPLANTING	Figuur 1	

Figuur 1: Situering projectgebied t.a.v. GRB-basiskaart (© geopunt)

1.2 Synthese

De opdrachtgever plant de uitbreiding van het bestaande kantoorgebouw inclusief ondergrondse parking en omgevingsaanleg aan de Jan Mommaertslaan te Diegem, deelgemeente van Machelen. Het volledige terrein is ca. 15 165 m² groot en wordt in het noorden ingenomen door een gebouw met een oppervlakte van ca. 1800 m² en bijhorende verharding. Het zuidelijke gedeelte van het terrein is in gebruik als tuin. Deze tuin is in terrassen aangelegd. De gecombineerde oppervlakte van de geplande ingrepen bedraagt 9525 m².

Diegem is gegroeid vanuit een nederzetting aan de Woluwebeek. De Woluwebeek is een zijtak van de noordelijker gelegen Zenne. Het onderzoeksgebied bevindt zich op de zuidelijke rand van de Woluwevallei. Ten zuidoosten van het terrein stroomde ooit een kleine zijtak van de rivier. De Quartairgeologische kaart geeft ter hoogte van het onderzoeksgebied een profiel weer bestaand uit eolische afzettingen van het laat-Pleistoceen tot vroeg-Holoceen. De kleine zijtak ten oosten van het plangebied is eveneens te zien op de Quartairkaart. De bodemkaart geeft ter hoogte van het onderzoeksgebied een droge leembodem weer. Langs de oostzijde is een depressie aangeduid die is opgevuld met colluvium. Op het DHMV is te zien hoe er duidelijk reeds maaiveldwijzigingen zijn uitgevoerd ter hoogte van het plangebied. Teneinde een inschatting te kunnen maken inzake bodemopbouw en bewaringscondities werd reeds een landschappelijk bodemonderzoek uitgevoerd binnen de grenzen van het onderzoeksgebied. Hierbij werden verschillende zaken vastgesteld. Algemeen gesteld kan het bodemprofiel omschreven worden als een A-C profiel waarbij de bouwvoor rust op het onverweerd moedermateriaal. De A-horizont is relatief dik en opgebouwd uit verschillende pakketten die het gevolg zijn van menselijk activiteit in het verleden. Dit impliceert dat de verwachting inzake bewaarde archeologische resten onder deze bouwvoor zeer beperkt is. In één boring werd een mogelijke stabilisatiehorizont aangetroffen op 4 meter diepte. Deze boring situeert zich in een zone waar de bodemingrepen max. 1 meter diep gaan. In de aangrenzende boring werd deze stabilisatiehorizont niet aangetroffen.

De cartografische bronnen reflecteren een landelijke omgeving. Het historische centrum van Diegem bevindt zich een kleine kilometer ten noordwesten van het onderzoeksgebied. Op de Ferrariskaart is geen bebouwing weergegeven ter hoogte van het plangebied. Het terrein is ingekleurd als akkerland en wordt doorsneden door een zuidwest-noordoost gerichte weg. Op het 19^e-eeuwse kaartmateriaal is hierin geen wezenlijke evolutie op te merken. Ten noorden van het onderzoeksgebied bevindt zich een hoeve die vermoedelijk terug gaat tot de late middeleeuwen. Binnen de orthofotosequentie is op de luchtbeelden tot aan 2000-2003 een andere configuratie gebouwen te zien. Deze zijn gesloopt en vanaf het luchtbeeld van 2008-2011 is de huidige toestand te herkennen. Ongetwijfeld hebben deze bouwactiviteiten reeds een impact gehad op het bodemarchief.

In de ruime omgeving van het onderzoeksgebied is reeds op verschillende locaties archeologisch onderzoek uitgevoerd. Het merendeel van de gekende vindplaatsen zijn meer richting het zuiden gelegen, op hoger gelegen terrein. Op verschillende locaties is materiaal ingezameld dat wijst op aanwezigheid tijdens het mesolithicum. De omgeving langs de rand van de Woluwebeek was ongetwijfeld aantrekkelijk voor rondtrekkende groepen jager-verzamelaars. Naast deze artefacten zijn op verschillende locaties off-site relictten in kaart gebracht die wijzen op bewoning tijdens zowel de Romeinse periode als de middeleeuwen.

Dit betreft sporen zoals paalkuilen en resten van landindeling. Hoewel de gekende gegevens relatief beperkt zijn wijzen ze desalniettemin op zo goed als doorlopende menselijke aanwezigheid sinds de steentijden.

Concreet dient ter hoogte van het onderzoeksgebied uitgegaan te worden van een trefkans inzake archeologisch erfgoed. De top van het bodemprofiel wijst op een sterke antropogene invloed waardoor de kans op kenniswinst bij verder onderzoek direct onder deze bouwvoor als weinig zinvol wordt ingeschat. Er is in één enkele boring een mogelijke stabilisatiehorizont aangetroffen maar deze wordt niet bedreigd door de geplande werken.

1.3 Gemotiveerd advies

Op basis van de gegevens van de bureaustudie en het landschappelijk bodemonderzoek kan geconcludeerd worden dat het archeologisch potentieel voor het projectgebied laag is. Bij het landschappelijk bodemonderzoek werden verschillende zaken vastgesteld. Algemeen gesteld kan het bodemprofiel omschreven worden als een A-C profiel waarbij de bouwvoor rust op het onverweerd moedermateriaal. De A-horizont is relatief dik en opgebouwd uit verschillende pakketten die het gevolg zijn van menselijk activiteit in het verleden. Dit impliceert dat de verwachting inzake bewaarde archeologische resten onder deze bouwvoor zeer beperkt is. In één boring werd een mogelijke stabilisatiehorizont aangetroffen op 4 meter diepte. Deze boring situeert zich in een zone waar de bodemingrepen max. 1 meter diep gaan. In de aangrenzende boringen werd deze stabilisatiehorizont niet aangetroffen. Op basis van deze gegevens wordt een vrijgave van het terrein geadviseerd.

1.4 Conclusie

De initiatiefnemer plant de realisatie van een nieuwbouw met groot ondergronds volume aan de Jan Mommaertslaan te Diegem. In functie van de geplande ingrepen werd reeds een landschappelijk bodemonderzoek uitgevoerd. Hierbij werd vastgesteld dat menselijke activiteit in het verleden het archeologisch niveau onder de oorspronkelijke teelaarde heeft verstoord.

BIBLIOGRAFIE

LITERATUUR

Niet van toepassing

KAARTMATERIAAL

Niet van toepassing

DIGITALE BRONNEN

www.geopunt.be

<https://dov.vlaanderen.be>

<https://inventaris.onroenderfgoed.be>

<https://cartesius.be>

<https://loket.onroenderfgoed.be>

BIJLAGE

FIGURENLIJST

Figuur 1: Situering projectgebied t.a.v. GRB-basiskaart (© geopunt).....	4
--	---

